

Autorski program IAM „44 x Mickiewicz”:

Projekt w realizacji do 30 listopada 2022

OPISY:

1. Narodowy Instytut Muzyki i Tańca – „Ballady i romanse”

Wydarzenia: 21–23.05.2022 – Próby i koncert w Verbanii; 07–09.10.2022 – Próby i koncert w Rzymie; 15–20.10.2022 – Próby i koncerty w Hamburgu; 02–13.11.2022 – Próby i koncert w Japonii (Tokio, Osaka).

Projekt „Ballady i romanse” składa się z 5 koncertów w 3 krajach: Japonia (Tokyo, Osaka), Włochy (Rzym, Verbanii), Niemcy (Hamburg). Ma on ukazać odbiorcom zagranicznym inspirującą rolę polskiego romantyzmu w rozwój kultury europejskiej, a w szczególności muzykę nawiązującą do słynnych „Ballad i romansów” Adama Mickiewicza. Celem projektu jest pokazać recepcję poezji Adama Mickiewicza w liryce wokalne Marii Szymanowskiej, Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki oraz Carla Loewego.

Projekt prezentuje rozwój muzycznej formy wyrosłej z inspiracji poetyckiej – ballady, której instrumentalną formę stworzył Fryderyk Chopin. Fortepianowe metamorfozy ballad takich kompozytorów jak Brahms, Zarębski, Grieg, czy Debussy zostaną ujęte w recitalach fortepianowych w kłamek dwóch Ballad Fryderyka Chopina.

Romantyzm to epoka improwizacji – do udziału w projekcie zaproszono dwóch świetnych improwizatorów – Marcina Zdunika i Aleksandra Dębicza, którzy zainspirowani Balladami Chopina, Moniuszki i Loewego ukążą współczesne odczytanie romantycznego przesłania.

W koncertach wezmą udział wybitni polscy artyści: pianiści Marek Bracha i Aleksander Dębicz, wiolonczelista Marcin Zdunik oraz wokaliści Lilianna Zalesińska i Robert Gierlach. Do współpracy zaproszono również pianistę/akompaniatora z Włoch.

Partner zagraniczny: Conservatorio di Musica Santa Cecilia – Roma; Stowarzyszenie „Note Romantiche” i Museo „Vivo” w Verbanii (Włochy); PTNA – Piano Teachers’ National Association in Japan – Tokio; Felice Hall – Osaka; Towarzystwo Chopinowskie w Hamburgu

2. Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku – „Dziady Polsko–Ajnuskie – Przedświt”

Wydarzenia: 23.11.2022 – Rozmowy z partnerami w ośrodkach kultury ajnuskiej (Muzeum Upopoy, Muzeum w Biratori), spotkania z przedstawicielami mediów na Hokkaido oraz Polakami; 24–25.11.2022 – Praca nad tekstami i muzyką ajnuską (włączanie tekstów ajnuskich, w tym zapisanych przez Bronisława Piłsudskiego i muzyki ajnuskiej, do scenariusza spektaklu); 28.11.2022 – Czytanie performatywne „Dziadów” Polsko–Ajnuskich/„Przedświt” z udziałem artystów ajnuskich, japońskich i Polaków na Hokkaido; 28.11.2022 – Wykład otwarty prof. Tokimasy Sekiguchiego nt. Dziadów jako kluczowej pozycji w polskiej literaturze romantycznej (“Dlaczego Mickiewicz pisał Dziady”).

„Dziady” Polsko–Ajnuskie „Przedświt” swoim zasięgiem geograficznym obejmuje Japonię, a partnerem zagranicznym projektu jest Sapporo Freedom School YU. Jest to projekt performatywny i badawczy zakładający czytanie performatywne, przygotowanie tekstu dramatu i spektaklu, wykład otwarty. Celem części „Przedświt” jest przeprowadzenie fazy wstępnej do realizacji spektaklu teatralnego i wydarzenia otwartego „Dziady polsko–ajnuskie – Noc Pierwsza”, które zostanie zaprezentowane w Japonii i w Polsce w roku 2023. Faza wstępna, w roku 2022, obejmuje:

- Wizytę na Hokkaido przedstawiciela MJPWS w celu przeprowadzenia rozmów z partnerami japońskimi i ajnuskimi; Sapporo Freedom School, Hokkaido–Poland Cultural Association, Kayano Shigeru Nibutani Ainu Culture Museum); oraz artystami i aktywistami ajnuskimi (Menoko Mosmos).
- Nawiązanie kontaktu z przedstawicielami mediów.

- Czterodniową pracę nad tekstem japońskim *Dziadów* wileńsko–kowieńskich A. Mickiewicza, selekcją wstępną materiału ajnuskiego (teksty, śpiewy, tańce, ceremonie) i jego adaptacją do kompozycji „Apotropeion” Anny Ignatowicz–Glińskiej; jej rezultatem będzie powstanie scenariusza wstępnego „Dziadów polsko–ajnuskich”.
- Zwieńczy ją pokaz publiczny w formie czytania performatywnego powstałego w tym procesie scenariusza.

Dla lepszego zrozumienia problematyki *Dziadów*, zorganizowany zostanie wykład otwarty wybitnego znawcy kultury i literatury polskiej w Japonii, zarazem tłumacza „Dziadów wileńsko–kowieńskich” – prof. Tokimasy Sekiguchiego w Sapporo.

Partner zagraniczny: Sapporo Freedom School.

3. Teatr Wielki Opera Narodowa – „Mąż i żona”, występ gościnny Polskiego Baletu Narodowego w Macedonii i na Węgrzech.

Wydarzenia: 26.09.2022 – Pokaz spektaklu w Macedonian Opera and Ballet; 09.10.2022 – Spektakl w National Dance Theatre Budapest / Ballet Company of Győr.

Teatr Wielki – Opera Narodowa zaproponował do realizacji projekt baletowy: „*Mąż i żona*, występ gościnny Polskiego Baletu Narodowego w Macedonii i na Węgrzech”, który realizowany będzie we współpracy z Macedonian Opera and Ballet oraz National Dance Theatre Budapest. Swoim zasięgiem geograficznym obejmuje on Skopje, Republika Macedonii Północnej, Budapeszt lub Győr, Węgry. Zaproponowane zadanie to balet, który współczesnym językiem nawiązuje do arcydzieła literatury romantycznej. Adaptacja choreograficzna utworu Fredry dzięki lekkiej, komediowej formule przybliży widzowi fenomen polskiego romantyzmu, a poprzez użycie uniwersalnego języka tańca jest przystępna dla odbiorcy zagranicznego. Jednoaktowy spektakl jest adaptacją – choreograficzną wariacją na temat utworu Fredry. Autorka choreografii i libretta Anna Hop, artystka Polskiego Baletu Narodowego, przeniosła akcję do lat 50. XX w. i zbudowała spektakl w oparciu o liczne mini scenki, pełne perypetii, zwrotów akcji i zaskoczeń. Tancerze wykorzystują w nich ekspresję typową dla teatru pantomimy, w tym tak charakterystyczne elementy jak gagi, mimika i w tym przypadku żart. Jako tło muzyczne, prócz muzyki Moniuszki, twórczyni spektaklu wprowadziła elementy muzyki rozrywkowej modnej w latach 50. oraz kompozycje współczesne. Koncepcja choreografki wyrasta z przemyślanej analizy charakterologicznej czwórki bohaterów Fredry. Przenosząc akcję sceniczną do współczesności Anna Hop pogłębiła ich osobowości, motywacje, działania oraz pokazała, że XIX-wieczna spojrzenie na zagmatwane perypetie małżeńskie jest wciąż żywe. W jej ujęciu na plan pierwszy wybija się odrębność jednostki ludzkiej, jej odmienność i indywidualność.

Partner zagraniczny: National Opera and Ballet ze Skopje, Macedonia / National Dance Theatre Budapest / Ballet Company of Győr, Węgry

4. Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach – „Romantyczny most Mickiewicz – Eminescu”

Wydarzenia: 15–30.09.2022 – Wspólne przygotowanie spektaklu międzynarodowego zespołu w Jassach; Październik 2022 – Pokazy spektakli w Jassach, próby w Kielcach, pokazy w Kielcach.

Efektom współpracy Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach i Teatru Narodowego (Teatrul National) „Vasile Alecsandri” w Jassach będzie spektakl, w którym aktorzy polscy i rumuńscy zagrają w dwóch językach, gdzie przede wszystkim po polsku zabrzmie poezja Eminescu, a po rumuńsku „Ballady i romanse” Adama Mickiewicza. Zespół artystyczny złożony będzie z twórców polskich i rumuńskich, a spektakl będzie prezentowany w obu teatrach. Pierwsza faza pracy będzie prowadzona w dwóch skoordynowanych zespołach – w Jassy i w Kielcach, za pomocą komunikatora zoom. Finalny dwutygodniowy okres prób zaplanowany jest w Jassy, gdzie będzie miała miejsce prapremiera spektaklu.

Wspólny projekt Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach i Teatru Narodowego (Teatrul National) „Vasile Alecsandri” w Jassach, w Rumunii zajmie się nieoczywistymi związkami idei romantycznej w Polsce i Rumunii przez utworzenie wspólnego dwujęzycznego spektaklu na podstawie poezji Adama Mickiewicza i Mihaila Eminescu. Mickiewiczowskie „Ballady i romanse” są dziełem będącym pewnego rodzaju manifestem romantyzmu, zbiór zakłada fundament jego podstawowych idei i środków, natomiast poezja Eminescu, jednego z największych poetów rumuńskich, jest wyrazem kresu romantyzmu; zestawienie tych dwóch światów poetyckich pozwoli poszukać między nimi nie tylko podobieństw i uniwersalnych idei europejskiego romantyzmu, ale pokaże też złożoną transformację estetyki romantycznej.

Partner zagraniczny: Vasile Alecsandri National Theater.

5. Instytut Literatury – „Śladami Mickiewicza”

Wydarzenia: 01–14.08.2022 – Wizyta studyjna „Śladami Mickiewicza”; Sierpień 2022 – Wydanie „Nie-Boskiej Komedi” Z. Kraińskiego; Sierpień – Listopad 2022 – Działania promocyjne i dystrybucyjne w związku z wydaniem książki Kraińskiego; Wrzesień 2022 – Wydanie „Kordiana” J. Słowackiego; Wrzesień – Listopad 2022 – Działania promocyjne i dystrybucyjne w związku z wydaniem książki Mickiewicza oraz działania promocyjne i dystrybucyjne w związku z wydaniem książki Juliusza Słowackiego.

„Śladami Mickiewicza” to projekt z obszaru literatury i przekładu obejmujący swoim zasięgiem takie kraje jak: Polska, Litwa, Rumunia, Mołdawia, Ukraina. Celem projektu jest reaktywacja dziedzictwa romantyzmu poprzez organizację wyjazdu studyjnego śladami Adama Mickiewicza, dla zainteresowanych literaturą polską zagranicznych odbiorców kultury, związanych z uczelnią (studenci, doktoranci, stażyści, lektorzy, wykładowcy) oraz związanych z nowymi mediami (reportażysty, pisarze, twórcy internetowi) m.in. z takich krajów jak Ukraina, Rumunia, Chiny, Brazylia; wydanie książek z epoki romantyzmu w języku rumuńskim, rozbudowane działanie promocyjne w Rumunii wokół wyżej wymienionych wydań – w tradycyjnych oraz nowych mediach; zainteresowanie zagranicznych instytucji polskim dziedzictwem romantyzmu oraz jego związkami ze współczesną kulturą, w szczególności instytucjami na Litwie oraz w Rumunii. Projekt podzielony jest na dwie części:

Część 1, wydawnicza: obejmuje wydanie książek wraz z towarzyszącą im promocją. Zaplanowane w projekcie książki: Adam Mickiewicz, „Ballady i romanse”, „Sonety krymskie”: „Balade si romante”, „Sonete din Crimeea”, ogółem około 125 stron, wydanie do końca czerwca 2022, nakład: 1000 egzemplarzy; Zygmunt Kraiński, „Nie-Boska komedia”; „Psalmy”: „Nedivina comedie”, ogółem około 220 stron; wydanie przewidziane do końca października 2022, nakład: 1000 egzemplarzy; Juliusz Słowacki, „Kordian”, wydanie przewidziane do sierpnia 2022, ogółem około 140 stron, nakład: 1000 egzemplarzy z opracowaniami. Publikacje będą promowane w mediach społecznościowych portalu.

Część 2: ok 12-dniowy wyjazd studyjny planowany na sierpień 2022: „Śladami Adama Mickiewicza”, obejmujący takie miejsca jak Warszawa, Kowno i Wilno.

Partner zagraniczny: Muzeum Adama Mickiewicza (Muzeum Uniwersytetu Wileńskiego).

6. Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego – „Dziady w Tbilisi”

Wydarzenia: Do listopada 2022 – Tłumaczenie tekstu „Dziady” na j. gruziński, działania przygotowawcze do realizacji spektaklu, promocja projektu w Gruzji; Marzec 2023 – Realizacja spektaklu na podstawie tłumaczonego tekstu „Dziady”; Marzec – Maj 2023 – Eksploatacja spektaklu i tournée po kraju oraz udział w międzynarodowych festiwalach.

„Dziady” w Tbilisi / Batumi jest to projekt realizowany we współpracy z Batumi Ilia Chavchavadze Professional State Drama Theatre. Projekt ten zakłada działania promujące polską kulturę za granicą i dedykowany jest

takim obszarom tematycznym ja teatr i edukacja artystyczna. Swoim zasięgiem geograficznym obejmuje Gruzję.

Celem projektu „Dziady” w Tibilisi / Batumi jest promocja polskiej literatury i kultury w Gruzji, integracja teatralnych i artystycznych środowisk, studentów szkół teatralnych z Polski i Gruzji, kontynuacja i zacieśnienie nawiązanych kontaktów między instytucjami kultury w Polsce i Gruzji. Projekt zakłada zlecenie przekładu „Dziadów” Adama Mickiewicza przez doświadczonego tłumacza literatury polskiej we współpracy z wybitnym gruzińskim poetą oraz publikację tegoż w prestiżowym wydawnictwie akademickim, a następnie wystawienie dramatu w teatrze w Batumi w reżyserii znanego reżysera gruzińskiego. Wydarzeniom towarzyszyć będą warsztaty i wykłady oraz filmy, a spektakl eksploatowany będzie na terenie całej Gruzji i na międzynarodowych festiwalach. Ze względu na wyjątkowość tekstu i relacji polsko–gruzińskich wydarzenie ma charakter znacznie przekraczający wymiar artystyczny.

Partner zagraniczny: Batumi Ilija Chavchavadze Professional State Drama Theatre.

7. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie – „Wielka Emigracja od kuchni, czyli Mickiewicz i rydze...”

Wydarzenia: 13–18.10.2022 – Realizacja projektu w Paryżu.

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie realizować będzie projekt z obszaru kultury, literatury, historii życia codziennego i kulinariów, który realizowany będzie we Francji we współpracy z Sorbonne Université, faculté de lettres, UFR d’Etudes Slaves. Zadanie zatytułowane „Wielka Emigracja od kuchni, czyli Mickiewicz i rydze...” jest interdyscyplinarne, proponuje takie działania jak: wykład, dyskusja, pokaz kulinarny. Jego celem jest promocja i twórcze wykorzystanie dziedzictwa polskiego romantyzmu za granicą. Ukazanie oryginalnej płaszczyzny (kuchnia), która posłużyła jako pole do manifestacji idei romantycznych. Przedstawienie kulinarnego dziedzictwa jako ważnego elementu tożsamości narodowej oraz obszaru do prowadzenia dyplomacji międzykulturowej. Ekspozycja wartości polskiego romantyzmu poza granicami kraju. Projekt „Wielka Emigracja od kuchni, czyli Mickiewicz i rydze...” ma na celu poprowadzenie popularno–naukowego dyskursu o nieodkrytym w pełni aspekcie romantycznego dorobku – kulinariach.

Poprzez wyciągnięcie powiązanych z tematem faktów i relacji z życia Adama Mickiewicza, zaprezentowany będzie istotny element narodowej tożsamości zaklęty w ojczystym smaku. Poruszany temat „emigracyjnego smaku” ma przełożenie nie tylko na Mickiewiczowską biografię. Pojęcie to możemy rozszerzyć na szerszy kontekst epoki romantyzmu. Kompleksowa prezentacja omawianej tematyki zakłada sięgnięcie po formy wykładu i dyskusji.

Partner zagraniczny: Lettres Sorbonne Université Faculté des Lettres.